

106612 - Een besluit om een leerling te verwijderen moet voldoen aan strenge eisen van zorgvuldigheid; VO

ADVIES

inzake de klacht van:

mevrouw A, moeder van B, voormalig leerling van het C te D, klagster

tegen

de heer E, rector van het C, verweerder
gemachtigde: de heer mr. H.J. Brouwer

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Bij klaagschrift van 7 januari 2015, aangevuld op 14 januari 2015, heeft klagster op grond van de geldende klachtenregeling een klacht tegen verweerder ingediend met de volgende inhoud:

Klagster klaagt erover dat haar zoon B van school is gestuurd omdat hij absenties uit het registratiesysteem van de school heeft gehaald. Klagster stelt dat deze straf te zwaar is, een en ander zoals toegelicht in het klaagschrift.

Vanuit het secretariaat van de Commissie is telefonisch met partijen overlegd over de gewenste wijze van klachtafhandeling: mediation of formele klachtbehandeling. Naar aanleiding van de uitkomst van deze gesprekken is de klacht ter beoordeling voorgelegd aan de Commissie.

De Commissie heeft verweerder op 29 januari 2015 verzocht om voor 20 februari 2015 een verweerschrift in te dienen. Verweerder heeft 18 februari 2015 een verweerschrift ingediend.

Op verzoek van de Commissie heeft ook het bevoegd gezag toelichtende schriftelijke informatie verstrekt.

Alle stukken zijn over en weer in afschrift aan partijen gestuurd.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 4 maart 2015 te Utrecht.

Op de zitting waren klagster en verweerder aanwezig. Klagster werd ter zitting vergezeld door haar collega, de heer F, als informant. Verweerder werd ter zitting vergezeld door mevrouw G, secretaris van het bevoegd gezag, als informant en bijgestaan door zijn gemachtigde.

Onder handhaving van hun standpunten hebben partijen een nadere toelichting gegeven.

Hetgeen in de stukken en op de zitting naar voren is gebracht is, voor zover relevant, zakelijk in dit advies weergegeven.

2. DE FEITEN

B zat het schooljaar 2013/2014 in de vierde klas van het C. Eind maart 2014 liep een leraar de klas uit zonder uit te loggen. Op dat moment zagen verschillende leerlingen hun kans schoon om het wachtwoord te achterhalen, waarmee zij toegang kregen tot het schooladministratiesysteem en gegevens konden aanpassen. B is op enig moment ook op de hoogte van het wachtwoord gekomen en heeft vijf te laat meldingen van zichzelf en enkele te laat meldingen van een vriend uit het systeem

gehaald. Toen de school in november 2014 ontdekte dat er iets niet klopte in het systeem, heeft de school onderzoek verricht.

Tijdens dit onderzoek heeft B zich als enige van de vier betrokken leerlingen gemeld bij iemand van het schoolteam. Toen de directie wist wie er bij deze kwestie betrokken waren zijn de leerlingen, waaronder B, voor een week geschorst. In die week heeft de directie op dinsdag 18 november 2014 gesproken met B om na gaan wat er precies was gebeurd. Op vrijdag 21 november 2014 heeft aan het eind van de middag een vervolgesprek plaatsgevonden. Bij dit gesprek waren zowel klaagster als B aanwezig. Verweerder liet weten dat B niet op school kon blijven en heeft klaagster voor een keuze gesteld: B kon zelf van school gaan of er kon een verwijderingsprocedure gevolgd worden. Verweerder heeft klaagster verzocht om daar maandag 24 november 2014 uitsluitsel over te geven. Op 23 november 2014 heeft klaagster, samen met de ouders van twee van de drie andere betrokken leerlingen, verweerder schriftelijk verzocht om het verwijderingsbesluit, te heroverwegen. Toen duidelijk werd dat de school bij het genomen besluit bleef, heeft klaagster besloten tot vrijwillige overplaatsing van haar zoon. De school had geregeld dat B per direct terecht kon op het H. Daar is het niet meteen van gekomen, omdat klaagster ook nog heeft onderzocht of B mogelijk naar een andere school kon. Toen bleek dat dit lastig was, is B halverwege december alsnog begonnen op het Ignatius.

3. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Voorop staat dat partijen het erover eens zijn dat hetgeen B heeft gedaan onjuist was. De Commissie deelt dit oordeel. De vraag die de Commissie dient te beantwoorden of de opgelegde sanctie proportioneel was. Naar aanleiding daarvan overweegt de Commissie als volgt.

Het C heeft klaagster op 21 november 2014 geïnformeerd over het voorgenomen besluit om B van school te verwijderen. Toen bleek dat de school het verzoek om heroverweging niet zou honoreren, heeft klaagster ingestemd met de overplaatsing van B naar een andere school. De Commissie zal beoordelen of de school in redelijkheid heeft kunnen komen tot het voorgenomen besluit tot verwijdering.

Een besluit om een leerling te verwijderen moet worden gedragen door een op voldoende feitelijke grondslag gebaseerde motivering. Daarbij kan van belang zijn dat de leerling in groepsverband heeft gehandeld. Dat laat echter onverlet dat met name de individuele omstandigheden een rol moeten spelen bij de afweging. Uit de in de klacht gewisselde stukken en het ter zitting verhandelde is de Commissie gebleken dat de school besloten heeft tot verwijderen van B omdat hij het vertrouwen in B is kwijtgeraakt vanwege zijn 'frauduleus' handelen dat zich over enige maanden heeft uitgestrekt zonder te biecht te gaan bij een leerkracht, mentor of bij de directie. Voorts heeft de rector ter zitting verklaard dat de individuele omstandigheden zijn meegewogen. Een en ander heeft de Commissie evenwel niet kunnen terugvinden in de geschreven communicatie tussen de school en klaagster. Evenmin is duidelijk hoe de individuele omstandigheden – zoals zijn schoolverleden en overigens onbesproken gedrag – zijn meegewogen.

Bij het nemen van een verstrekend besluit als verwijdering is zorgvuldigheid geboden. Dat geldt ook voor een voorgenomen besluit tot verwijdering. Duidelijk zal moeten zijn welke argumenten ten grondslag liggen aan het besluit. Ook zal geschetst moeten worden waarom deze sanctie en niet een ander minder ingrijpende sanctie volgens de school passend is. Gezien de impact van het voorgenomen besluit is het niet voldoende om mondeling mee te delen dat en waarom B van school moest. Dit klemt te meer omdat de school klaagster gedurende een weekend de ruimte heeft willen laten te kiezen tussen een verwijdering of vrijwillig vertrek. Wat er zij van de vraag of een weekend voldoende is om weloverwogen te besluiten over een vrijwillig vertrek, voor het verkrijgen van advies

Onderwijsgeschillen

Landelijke
Klachtencommissie
Onderwijs

over deze keuze is het nodig inzicht te hebben in de motivering van het voorgenomen besluit en daartoe is het aan te bevelen het besluit op schrift te zetten.

De Commissie heeft niet kunnen vaststellen of de school de keuze tussen verwijdering en vrijwillig vertrek op zorgvuldige wijze heeft geboden. Ter zitting is gebleken dat partijen niet steeds zijn uitgegaan van dezelfde feiten, zoals de intensiteit van het handelen in groepsverband. Het is dus niet zeker dat klaagster bekend was met de feiten waarvan de school het voorgenomen besluit heeft gebaseerd. Voorts is duidelijk geworden dat klaagster geen goed beeld had van de inspanningsverplichting van de school ter zake van een overplaatsing en van het verzorgen van onderwijs gedurende de periode die gemoed is met de overplaatsing.

Over een aantal feiten zijn partijen het wel eens. Zo staat onweersproken vast dat B geen problematische leerling was. Evenmin is weersproken dat B, eerder dan de andere betrokkenen, in september 2014 is gestopt met het inbreken in het systeem. Ter zitting is bovendien gebleken dat B lopende het onderzoek van de school naar de kwestie uit zichzelf naar iemand van het schoolteam is gegaan. Klaarblijkelijk heeft B zich uiteindelijk aan de groepsdruk – die jongeren van zijn leeftijd ervaren – weten te onttrekken. In hoeverre de school deze omstandigheden heeft meegewogen is niet duidelijk.

Weliswaar heeft verweerder aangevoerd dat bij het bepalen van de sanctie rekening is gehouden met de individuele omstandigheden van B, maar uit de stukken en hetgeen ter zitting naar voren is gebracht is echter gebleken dat met name het handelen in groepsverband voor de school een zwaarwegende factor is geweest bij het bepalen van de sanctie.

Naast de individuele omstandigheden dient bij het afwegen van de belangen ook gekeken te worden naar omgevingsfactoren. Niet is gebleken dat de school de omstandigheid dat het niet al te moeilijk was om toegang te verkrijgen tot het schoolsysteem, heeft meegewogen. De school heeft gelijk dat deze omstandigheid geen afbreuk doet aan het verwerpelijke aan het handelen van de leerling, maar het is niet zo dat het geen rol speelt. Temeer daar het de verantwoordelijkheid van de school is zorg te dragen voor een veilige (digitale) schoolomgeving.

Een andere omstandigheid die klaagster heeft aangevoerd is dat B nooit heeft bevroed dat zijn handelen zou leiden tot verwijdering. Daar heeft de school tegenin gebracht dat van een bovenbouw leerling verwacht mag worden de gevolgen van dergelijk handelen te overzien. Wat zich hier wreekt is dat er geen protocol schorsing en verwijdering bestaat waarin wordt beschreven in welke gevallen kan worden overgegaan tot verwijdering. In het leerlingenstatuut, waarin de rechten en plichten van leerlingen zijn opgenomen, is ook niet opgenomen op welke gronden een leerling verwijderd kan worden. De school had er naar het oordeel van de Commissie dan ook rekening mee moeten houden dat het voor de leerlingen mogelijk niet helder was dat hun handelen zou kunnen leiden tot verwijdering.

De Commissie heeft er begrip voor dat de school het ernstig opneemt dat B de integriteit van de schooladministratie heeft aangetast. Daarentegen is het onderscheid tussen enerzijds het rommelen met ouderlijke verklaringen omtrent ziekte en verzuim (waarvan de school ter zitting heeft erkend dat het voorkomt) en het verwijderen van 'te laatjes' in de geautomatiseerde administratie ook weer niet zo groot, dat een leerling dient te bevroeden dat hem verwijdering boven het hoofd hangt.

De Commissie acht hierbij van belang dat zij in een eerdere klachtprocedure, waarin het C verweerder was, de school heeft aanbevolen een regeling schorsing en verwijdering op te stellen en deze te publiceren op de website van het bevoegd gezag en van haar scholen. Ook heeft de Commissie aanbevelingen gedaan over het opnemen van de klachtenregeling in de schoolgids en de regeling

bezwaar en beroep te verduidelijken. Bij brief van 20 februari 2014 heeft het bevoegd gezag laten weten de aanbevelingen op te volgen. Desgevraagd heeft de rector van het C, tevens bestuurder a.i. van het bevoegd gezag, noch de secretaris van het bevoegd gezag of de gemachtigde kunnen bevestigen dat de aanbevelingen zijn opgevolgd. Op de website van de school of van het bevoegd gezag trof de Commissie geen regeling schorsing en verwijdering aan. De Commissie gaat er daarom van uit dat er nog geen regeling is en zal bij de beantwoording van de vraag of de procedurele regels in acht zijn genomen uitgaan van hetgeen hierover is geregeld in het Inrichtingsbesluit en de Algemene wet bestuursrecht. Wat betreft de overige hiervoor genoemde aanbevelingen is de Commissie overigens evenmin gebleken dat het bevoegd gezag hier gevolg aan heeft gegeven.

De Commissie rekent het bevoegd gezag deze gang van zaken aan. Gegeven de erkende noodzaak om duidelijkheid te scheppen over schorsing en verwijdering had het voor de hand gelegen dat het bevoegd gezag had geaarzeld over het antwoord op de vraag of B – die vier jaar lang zonder enig haperen had gefunctioneerd en kenbaar voor alle betrokkenen als persoon is gegroeid en heeft geprofiteerd van de schoolomgeving – zich ervan bewust is geweest dat zijn handelen aanleiding zou geven tot verwijdering. Ook had het voor de hand gelegen te onderzoeken of en in hoeverre van de school mocht worden verlangd ruimte te bieden aan B om het vertrouwen in zijn persoon te herstellen. Desgevraagd stelt de rector dat de voorgenomen maatregel van verwijdering de enige sanctie is geweest die is overwogen. Het is duidelijk dat het bevoegd gezag de school handvatten heeft onthouden om tot een weloverwogen en voor de betrokken leerlingen kenbare besluitvorming te komen. Uit niets is gebleken dat de school, gelet op de persoon van B, niet zou hebben kunnen rekenen op diens deemoed en op een serieuze bijdrage van zijn kant aan herstel van het geschonden vertrouwen.

Alles overziend oordeelt de Commissie als volgt.

Een besluit tot verwijdering van een leerling is in alle opzichten een vergaand besluit dat vanwege de zeer verstrekkende gevolgen met de uiterste zorgvuldigheid genomen dient te worden. In de omstandigheden van dit geval is aan deze zorgvuldigheidseis niet voldaan.

Omdat de school sommige van belang zijnde omstandigheden niet, althans niet kenbaar heeft meegenomen in de belangenafweging, terwijl sommige omstandigheden een minder verstrekkende beslissing hadden kunnen dragen en bovendien het bevoegd gezag heeft verzuimd de school handvatten te verschaffen voor een voor alle betrokkenen inzichtelijk beleid inzake schorsing en verwijdering, oordeelt Commissie dat het voorgenomen besluit alleen daarom al niet genomen had mogen worden. De vraag of de voorgenomen verwijdering disproportioneel was, kan om die reden buiten beschouwing blijven.

4. OORDEEL VAN DE COMMISSIE

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht gegrond is.

5. AANBEVELINGEN VAN DE COMMISSIE

Naast hetgeen voortvloeit uit de overwegingen van de Commissie en onder verwijzing naar de brief van het bevoegd gezag van 20 februari 2014, heeft de Commissie geen aanbevelingen voor het bevoegd gezag van het C.

Onderwijsgeschillen

**Landelijke
Klachtencommissie
Onderwijs**

Aldus gedaan te Utrecht op 26 maart 2015 door prof.mr. A.G. Castermans, voorzitter,
drs. M.J.M.N van der Drift en W. Happee, leden, in aanwezigheid van mr. A.A. Veraart, secretaris.

prof.mr. A.G. Castermans
voorzitter

mr. A.A. Veraart
secretaris